

**PREZES URZĘDU
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel. (0-71) 34-46-587, (0-71) 34-48-763, (0-71) 34-05-920, fax (0-71) 34-05-922
E-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 561 - S - 5/2000/JB

Wrocław, dn. 28.02.2001 r.

DECYZJA DL WR 5/2001

Na podstawie :

I. art. 104 kpa i art. 8 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (j.t. Dz. U. z 1999 r. nr 52, poz. 547 z późn. zm.), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Ireneusza Cebuli i Krzysztofa Kurowskiego - współników spółki P.P.H.U. „DOLGIPS” s.c., ul. Kręta 5, 58 - 100 Świdnica przeciwko Świdnickiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Wrocławska 10, 58 - 100 Świdnica,

nakazuje się zaniechanie stosowania przez Świdnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Świdnicy praktyki monopolistycznej polegającej na :

nadużywaniu przez w/w Spółkę pozycji dominującej na lokalnym rynku dostawy wody poprzez odmowę dostawy wody spółce P.P.H.U. „DOLGIPS” s.c. z siedzibą w Świdnicy,

II. art. 10 ust. 3 ustawy powołanej w pkt I, decyzji **nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności,**

III. art. 21a ust.3 i 4 ustawy powołanej w pkt I w związku z art. 98 kpc, nakazuje się Świdnickiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Wrocławska 10, 58 - 100 Świdnica uiszczenie na rzecz Wnioskodawcy reprezentowanego przez radcę prawnego Artura Mastalerza kwoty **1 000 zł.** (tysiąc złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

1. Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu wpłynął wniosek Ireneusza Cebuli i Krzysztofa Kurowskiego - współników spółki P.P.H.U. „DOLGIPS” s.c., ul. Kręta 5, 58 - 100 Świdnica zwanej dalej „Spółką” reprezentowanych przez radcę prawnego Artura Mastalerza z Kancelarii Radcy Prawnego Artura Mastalerza ul. Trybunalska 9/2, 58 - 100 Świdnica przeciwko Świdnickiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Wrocławska 10, 58 - 100 Świdnica zwanego dalej „Przedsiębiorstwem”.

1.1. We wniosku z dnia 12 grudnia 2000 r. (data wpłynięcia pisma do Urzędu) Spółka min. twierdziła, iż Przedsiębiorstwo narusza ustawę antymonopolową, gdyż stosuje wobec niej niedozwoloną praktykę monopolistyczną, polegającą na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw wody, poprzez odmowę sprzedaży wody dyskryminującą Wnioskodawcę.

1.2. Uzasadniając swoje twierdzenia Spółka podała, że Przedsiębiorstwo posiada pozycję dominującą na lokalnym rynku dostaw wody w Świdnicy, ponieważ jest jedynym podmiotem dostarczającym wodę w tym mieście.

W dniu 15 listopada 2000 r. Przedsiębiorstwo wypowiedziało Wnioskodawcom, zawartą w dniu 17 listopada 1998 r., umowę o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków, określając okres wypowiedzenia na trzy miesiące licząc od dnia 1 grudnia 2000 r. Od dnia zawarcia umowy Wnioskodawcy nie zalegają z żadną płatnością za dostarczaną wodę i odprowadzanie ścieków i wypełniają wszelkie inne obowiązki wynikające z powyższej umowy.

Wnioskodawcy wskazali, że nie posiadają alternatywnych źródeł zaopatrzenia w wodę, a w wyniku odcięcia jej dopływu Spółka będzie zmuszona zaprzestać prowadzenia działalności gospodarczej, co w rezultacie spowoduje wyrządzenie im znacznej szkody. Powyższe działania Przedsiębiorstwa stanowią - zdaniem Wnioskodawców - praktykę monopolistyczną.

1.3. W związku z powyższym Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów pismem z dnia 22.12.2000 r. wszczął postępowanie administracyjne przeciwko Przedsiębiorstwu w sprawie naruszenia przez tego przedsiębiorcę art. 5 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów w następstwie :

nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw wody poprzez odmowę dostawy wody dla spółki „Dolgpis” s.c.

1.4. W odpowiedzi na stawiane zarzuty Przedsiębiorstwo pismami z dnia 11.01.2001r. 19.01.2001r., 02.02.2001r. stwierdziło, iż wypowiedziało Wnioskodawcom umowę o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków ponieważ nie wywiązali się oni z obowiązków określonych w piśmie z dnia 12 października 1998 r., dotyczącego zapewnienia dostawy wody i technicznych warunków podłączenia, co narusza § 2 pkt 1 w/w umowy, który stanowi, że dostawa wody do nieruchomości odbiorcy odbywa się zgodnie z warunkami technicznymi podłączenia.

2. Przeprowadzone przez organ antymonopolowy postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie następującego stanu faktycznego :

2.1. Wnioskodawcy prowadzą działalność gospodarczą pod firmą P.P.H.U „Dolgips” s.c. w Świdnicy, od dnia 2 kwietnia 1997 r., na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Urząd Miejski w Świdnicy (nr ewid. 9109/97). Przedmiotem działalności gospodarczej jest m.in. produkcja wyrobów na bazie gipsu, cementu, wapna dla celów budowlanych oraz wykonawstwo na bazie tych produktów. Spółka sprzedaje swoje wyroby na terenie całego kraju

(Dowód : karta 24-27).

2.2. Uczestnik jest jednoosobową Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością Gminy Miejskiej Świdnicy, utworzoną na bazie przedsiębiorstwa komunalnego pod nazwą Świdnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, wpisaną do rejestru handlowego - Dział B Nr 2282 prowadzonego przez Sąd Rejonowy VI Wydział Gospodarczy Sekcja Rejestrowa w Wałbrzychu. Przedmiotem działania Przedsiębiorstwa jest m.in. utrzymanie i eksploatacja miejskiego systemu wodociągowego oraz produkcja i dostawa wody dla odbiorców podłączonych do w/w systemu wodociągowego

(Dowód : karta 38-45, 52).

2.3. Od 16 listopada 1998 r. siedziba spółki „DOLGIPS” s.c. została przeniesiona z ul. Garbarskiej 36, na ul. Krętą 5. Przed zmianą siedziby Spółki Krzysztof Kurowski i Ryszard Cebula wystąpili do Przedsiębiorstwa o zawarcie umowy o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków do nowej siedziby przedsiębiorstwa przy ul. Krętej 5. W celu zapewnienia dostawy wody i odbioru ścieków sanitarnych, Przedsiębiorstwo wydało Wnioskodawcom pismo z dnia 12 października 1998 r., określające warunki techniczne podłączenia wody. W piśmie tym jako podstawowy został wskazany warunek uzyskania notarialnej zgody właściciela posesji położonej przy ul. Krętej 3 w Świdnicy, na udostępnienie jego terenu służbom eksploatacyjnym Przedsiębiorstwo, w przypadku konieczności usuwania awarii na części przyłącza zasilającej posesję nr 5. Powyższe wynika z faktu, że wodociąg dostarczający wodę do firmy „DOLGIPS” przechodzi przez posesję nr 3 i na terenie tej posesji jest rozgałęzienie dopływu wody do Wnioskodawców i do budynku położonego

przy ul. Krętej 3. W przypadku braku takiej zgody należało wykonać nowe przyłącze wodociągowe z rur PE, z włączeniem do przyłącza wodociągowego zasilającego budynek przy ul. Krętej 1 (budynek w administracji ABK Nieruchomości Świdnickie).

(Dowód : karta 5).

2.4. Wnioskodawcy nie wykonali wskazanego w powyższym piśmie obowiązku, ponieważ powyższe pismo nie było podpisane przez żadną z osób uprawnionych do składania oświadczeń woli w imieniu Przedsiębiorstwa, a zatem nie mogło wywoływać względem wspólników spółki „DOLGIPS” żadnych skutków. Uczestnik postępowania uważa, iż w/w pismo z dnia 12 października mogło być podpisane przez Wiceprezesa Zarządu, ponieważ kopia tego pisma znajdująca się w Dziale Technicznym Przedsiębiorstwa jest przez Niego podpisana. Jednocześnie jednak Uczestnik przyznaje, iż druga kopia tego pisma znajdująca się w Dziale Zbytu była bez podpisu Wiceprezesa Zarządu

(Dowód : karta 5, 32, 73).

Dnia 17 listopada 1998 r. doszło jednak do zawarcia pomiędzy wspólnikami spółki „DOLGIPS” a Przedsiębiorstwem **bezwarunkowej** umowy Nr 1942 ks. 4/98 o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków na **czas nieokreślony**

(Dowód : karta 6).

2.5. Przedsiębiorstwo zawarło w/w umowę z Wnioskodawcami mimo niewypełnienia przez nich warunku określonego w powyższym piśmie z 12 października 1998r., mówiącego że „do czasu uzyskania notarialnej zgody właściciela posesji Nr 3 lub realizacji nowego przyłącza wodociągowego, ŚPWIK nie zawrze umowy na dostawę wody”. Zdaniem Wnioskodawców, jedynym aktem wiążącym obecnie strony jest zawarta bezwarunkowo w dniu 17 listopada 1998r. umowa o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków. Od dnia zawarcia umowy Wnioskodawcy nie zalegają z żadną płatnością za dostarczaną wodę i odprowadzanie ścieków. Jednakże właściciel posesji - położonej w Świdnicy przy ul. Krętej 3 - na której jest rozgałęzienie wodociągu do jego mieszkania i spółki „DOLGIPS”, zalega z płatnością za dostarczanie wody na znaczną kwotę. Przedsiębiorstwo chcąc odciąć wodę właścicielowi posesji nr 3, bez odcinania wody Wnioskodawcom, musiałoby dokonać prac na terenie tej posesji i tam odciąć wodę. Właściciel tej nieruchomości odmawia wszakże wpuszczenia na jej teren pracowników Przedsiębiorstwa. Chcąc zatem skutecznie odciąć jemu wodę musi dojść do odcięcia jej dopływu przed granicą posesji nr 3, co skutkuje odcięciem wody Wnioskodawcom

(Dowód : karta 1, 2, 5).

2.6. Mając powyższe na względzie Przedsiębiorstwo przedsięwzięło działania zmierzające do odcięcia wody Wnioskodawcom. Wobec braku możliwości

zarzucenia Spółce niewywiązywania się z obowiązków wynikających z wiążącej strony umowy, Przedsiębiorstwo wystąpiło względem Wnioskodawców dnia 18 października 2000 r. z pismem nr EZ - 269 ks. 4/2000, w którym powołując się na niewykonanie warunków technicznych wynikających z pisma z dnia 12 października 1998 r., wypowiedziano umowę o dostarczanie wody i zagrożono odcięciem wody do dnia 31 października 2000 r. W piśmie tym wskazano zatem jako okres wypowiedzenia termin 12 dni - nie przewidziany przez łączącą strony umowę.

(Dowód : karta 9)

2.7. Wobec powyższego, z uwagi, iż odcięcie dopływu wody spowodowałoby konieczność zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez Wnioskodawców i zamknięcia zakładu, pełnomocnik Wnioskodawców wystąpił do Przedsiębiorstwa z pismem, w którym wskazywał, że odcięcie dopływu wody do spółki „DOLGIPS” byłoby bezprawne, a nadto wyrządziłoby Wnioskodawcom znaczną szkodę

(Dowód : karta 10).

2.8. W rezultacie do odcięcia wody z dniem 31 października 2000 r. nie doszło. Jednakże dnia 6 listopada 2000 r. Przedsiębiorstwo wystąpiło z kolejnym pismem TT/403/393/00, w którym powołując się na fakt niespełnienia warunków technicznych określonych w powołanym wyżej piśmie z dnia 12 października 1998 r. unieważniło wydane w/w zapewnienie dostawy wody. W celu uzyskania nowych warunków technicznych podłączenia Wnioskodawcy zostali zobligowani do wypełnienia i przesłania do Przedsiębiorstwa załączonego do powyższego pisma nowego wniosku o zapewnienie dostawy wody i odbioru ścieków oraz określenia warunków technicznych podłączenia do sieci miejskiej

(Dowód : karta 11, 12).

2.9. Wnioskodawcy nie spełnili powyższego warunku uważając, iż zapewnienie dostawy wody wyrażone w powołanym wyżej piśmie z dnia 12 października 1998 r. ich nie obowiązuje - nawet gdyby było podpisane przez uprawnioną osobę - ponieważ dostarczanie wody do Spółki reguluje umowa z dnia 17 listopada 1998 r, przy której zawarciu Przedsiębiorstwo nie podnosiło, iż nie są spełnione jakiegokolwiek warunki techniczne i nie uzależniło skuteczności umowy od tychże warunków technicznych. Należy zaakcentować, iż w świetle § 2 pkt 1 przedmiotowej umowy, do obowiązków dostawcy należy dostarczanie jej zgodnie z warunkami technicznymi przyłączenia na zasadach i jakości określonych w obowiązujących przepisach. Wnioskodawcy nie mieli obowiązku znać przepisów regulujących dostawę wody, zatem to Przedsiębiorstwo było zobligowane zbadać, czy istnieją warunki techniczne dostarczania wody.

(Dowód : karta 67)

2.10. W piśmie z dnia 10 listopada 2000 r. Spółka odmówiła wykonania warunków postawionych w piśmie z dnia 6 listopada 2000 r., powołując się na powyższe argumenty, dodatkowo podnosząc, iż skoro doszło do **bezwarunkowego** zawarcia przedmiotowej umowy, to należy uznać, że wszelkie wymagane warunki do jej zawarcia zostały spełnione - zwłaszcza że woda była Spółce przez dwa lata dostarczana zgodnie z umową - a nadto wykazując Przedsiębiorstwu, że w świetle orzecznictwa Sądu Antymonopolowego dokonywanie powyższych działań można byłoby uznać za nadużywanie swojej pozycji na lokalnym rynku dostaw wody o cechach praktyki monopolistycznej

(Dowód : karta 14, 15).

2.11. Przedsiębiorstwo nie uznając powyższych argumentów za zasadne, pismem z dnia 15 listopada 2000 r. wypowiedziało Wnioskodawcom umowę o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków określając okres wypowiedzenia na trzy miesiące licząc od dnia 1 grudnia 2000 r

(Dowód : karta 13).

3. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy organ antymonopolowy zważył, co następuje :

3.1. Art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (j.t. Dz. U. z 1999 r. Nr 52, poz. 547 ze zm.) określa, iż praktyką monopolistyczną jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez odmowę sprzedaży lub skupu towarów, dyskryminującą niektórych przedsiębiorców przy braku alternatywnych źródeł zaopatrzenia lub zbytu.

Aby działania przedsiębiorcy zostały zakwalifikowane jako praktyka monopolistyczna określona w w/w przepisie, muszą być spełnione łącznie następujące przesłanki :

- posiadanie pozycji dominującej,
- nadużywanie pozycji dominującej poprzez odmowę sprzedaży lub skupu towarów dyskryminującą niektórych przedsiębiorców,
- brak alternatywnych źródeł zaopatrzenia lub zbytu.

3.2. Ponieważ zachowania przedsiębiorców odbywają się w strukturze rynkowej, istotne znaczenie ma określenie rynku relewantnego w niniejszej sprawie.

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Antymonopolowego w sprawach o stosowanie praktyk monopolistycznych, należy dążyć do możliwie wąskiej segmentacji rynku. Im więcej, bardziej szczegółowo, jak wskazuje Sąd

Antymonopolowy w orzeczeniu z dnia 4 października 1993 r. (sygn. akt XVII Amr 29/93, Wokanda 1994 r. Nr 3) uda się wyodrębnić rynek, tak w ujęciu produktowym (przedmiotowym), jak i terytorialnym, tym większy w nim udział może mieć określony przedsiębiorca, co wyznacza poziom jego dominacji i zarazem wskazuje ograniczenia jakie stwarza mu ustawa antymonopolowa. W przeciwnym bowiem przypadku trudno byłoby znaleźć podmiot o pozycji dominującej co powodowałoby, iż ograniczenia antymonopolowe straciłyby sens. Rynek w znaczeniu przedmiotowym odnosi się do towarów w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy antymonopolowej (m.in. rzeczy, usługi). W przedmiotowej sprawie towarem oferowanym nabywcom przez Uczestnika postępowania jest **usługa dostawy wody**. Tak więc w aspekcie produktowym Przedsiębiorstwo operuje na rynku dostaw wody.

Z uwagi na technologię dostarczania wody (siecią wodociągową) rynek w aspekcie geograficznym wyznaczany jest przez sieć wodociągową należącą do Uczestnika postępowania. Na rynku dostaw wody w Świdnicy Przedsiębiorstwo jest monopolistą naturalnym (sieciovym), gdyż jest właścicielem (dysponentem) jedyne występującego tam wodociągu. To właśnie dzięki sieci, powód w stosunku do swoich odbiorców posiada pozycję **monopolu naturalnego**. W zakresie dostarczania wody na terenie miasta Świdnicy, Uczestnik nie spotyka się z żadną konkurencją, w związku z czym zajmuje niekwestionowaną pozycję monopolistyczną (por. art. 2 pkt 6 ustawy antymonopolowej). Posiada on zatem na rynku władzę gospodarczą, przy której użyciu może zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale i działać w dużym stopniu niezależnie od zachowania swych kontrahentów, a w szczególności eksploatować swoją pozycję rynkową ich kosztem, co właśnie ma miejsce w rozpatrywanej sprawie.

Ponieważ pozycja monopolistyczna jest jednocześnie kwalifikowaną postacią pozycji dominującej, stąd **spełniona została pierwsza przesłanka zarzucanej praktyki monopolistycznej**.

Spełnienie przez Uczestnika powyższej przesłanki potwierdzone jest także w orzecznictwie Sądu Antymonopolowego (np. wyrok SA z dnia 7 października 1998 r. sygn. akt XVII Ama 44/98), które stanowi, **iż do podmiotów posiadających pozycję tzw. naturalnego monopolisty odnoszą się zakazy nadużywania pozycji dominującej, stosownie do art. 5 ustawy antymonopolowej**.

3.3. Istotą praktyki monopolistycznej jest nadużywanie władzy rynkowej, prowadzące do ograniczenia samodzielności pozostałych uczestników rynku oraz wymuszenie uczestnictwa w rynku na zasadach narzuconych i mniej korzystnych, niżby to wynikało z działania nieskrepowanych mechanizmów rynkowych w warunkach istnienia konkurencji. Skoro na lokalnym rynku dostaw wody Przedsiębiorstwo zajmuje pozycję dominującą, to oczywiście podlega ograniczeniom ustawy antymonopolowej, przeciwdziałającej wykorzystywaniu rynkowej dominacji. Dlatego też przedmiotem analizy

prowadzonego postępowania administracyjnego jest zarzut wypowiedzenia Wnioskodawcom umowy o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków, w kontekście drugiej przesłanki omawianego artykułu - tj. nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez odmowę sprzedaży lub skupu towarów dyskryminującą niektórych przedsiębiorców.

Urząd, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie, stwierdza, że wypowiedzenie umowy stanowi przejaw nadużycia przez uczestnika posiadanej siły rynkowej. Pomimo, iż nie nastąpiło jeszcze faktyczne wstrzymanie dostaw wody, to jednak już sama groźba takiego wstrzymania stanowi praktykę monopolistyczną, traktowaną w świetle przepisów ustawy antymonopolowej na równi z odmową sprzedaży. Podmiot gospodarczy stosuje bowiem praktykę monopolistyczną również w sytuacji, gdy wykorzystując władzę rynkową wynikającą z zajmowanej pozycji dominującej na rynku, groźbą bezprawną (określoną w art. 87 k.c.), stanowiącą dla kontrahenta poważne i potencjalne niebezpieczeństwo narażenia go na niepowetowaną szkodę, zmusza go do podejmowania zobowiązań, jakich nie podjąłby w warunkach braku takiego zagrożenia, chociażby nawet groźby tej ostatecznie nie wprowadził w czyn dla przymuszenia kontrahenta. Forma groźby może ujawniać się tak przy składaniu oświadczenia woli, jak i w czynnościach faktycznych, a dominujący przedsiębiorca nie może wykorzystywać groźby jako instrumentu kształtowania treści umowy (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 1 marca 1995 r. sygn. akt XVII Amr 69/94, Wokanda z 1996 r. nr 1).

3.4 Przedsiębiorstwo dostarcza wodę Spółce w oparciu o umowę o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków z dnia 17.11 1998 r. Umowa zawarta została na czas nieokreślony, bez konieczności spełnienia przez Wnioskodawców dodatkowych warunków.

Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (j.t. Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74 ze zm.), zalicza w art. 7 ust. 1 pkt 3 do zadań własnych gmin sprawy wodociągów i kanalizacji. Gmina może powierzyć wykonywanie powyższych zadań innym podmiotom, w niniejszej sprawie Uczestnikowi postępowania - Przedsiębiorstwu. Szczegółowe określenie tych zadań i prawnych form ich realizacji zawierają przepisy prawa materialnego (w tym prawa wodnego). Prawo wodne (j.t. Dz. U. z 1974 r. Nr 38, poz. 230 ze zm.) upoważnia Radę Ministrów do określania w drodze rozporządzenia zasad wykonywania, utrzymywania i eksploatacji urządzeń zaopatrzenia w wodę oraz urządzeń kanalizacyjnych.

Wstrzymanie dostaw wody, w świetle obowiązujących przepisów prawnych może nastąpić jedynie na podstawie § 2 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 1996 r. w sprawie urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych oraz zasad ustalania opłat za wodę i wyprowadzanie ścieków (j.t. Dz. U. z 1996 r. Nr 151, poz. 716 ze zm.). W myśl tego przepisu właścicielowi urządzeń o których mowa w § 1 w/w rozporządzenia (m.in. studnie publiczne i urządzenia wodociągowe), przysługuje prawo odcięcia

dostawy wody i zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego w przypadku nielegalnego wykonania przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego. Taka treść przepisu przesądza więc o tym, że przedsiębiorstwo dostarczające wodę ma prawo jej odcięcia oraz zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego przy kumulatywnym zaistnieniu przesłanek tamże określonych. Wstrzymanie dostaw wody może nastąpić również w sytuacji, gdy odbiorca wody dokona takich zmian w instalacji, które stwarzałyby możliwość nielegalnego jej poboru. Jednakże wpływ manipulacji na możliwość sfalszowania wskazań wodomierza powinien być udowodniony. Należy także podkreślić, iż zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 6 w/w rozporządzenia, utrzymanie i eksploatacja urządzeń wodociągowych polega m.in. na wstrzymaniu lub ograniczeniu wody po uprzednim podaniu czasu ich trwania. Na tym tle wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z 5 października 1994 r., (SA / Ł 2323/94, ONSA z 1995 r., nr 4, poz. 165, Wokanda z 1995 r. nr 6), który w treści uzasadnienia przyjął stanowisko, że zgodnie z tym przepisem wstrzymanie lub ograniczenie dopływu wody może nastąpić po uprzednim podaniu czasu ich trwania w razie : braku wody na ujęciu, zanieczyszczenia wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia, potrzeby zwiększenia dopływu wody do hydrantów pożarowych, konieczności przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń wodociągowych oraz uszkodzenia instalacji odbiorczej grożącego niebezpieczeństwem. Nie jest to katalog przykładowy, ale katalog zamknięty i tym samym wstrzymanie lub ograniczenia dostaw wody przez właściciela urządzeń może nastąpić tylko w przypadkach wymienionych powyżej.

Jednakże - zdaniem organu antymonopolowego - ocena dopuszczalności wstrzymania dostaw wody nie może ograniczać się wyłącznie do przepisów prawa wodnego, tym bardziej że świadczenie usług polegających na dostawie wody odbywa się najczęściej na podstawie umowy o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków. Istotą tej umowy jest przecież wzajemność świadczeń : każda ze stron zobowiązana jest świadczyć drugiej stronie ekwiwalent tego, co sama otrzymuje, gdyż zgodnie z art. 487 § 2 k.c. umowa jest wzajemna, gdy obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej. Wobec tego w sytuacji, gdy zostanie naruszona ekwiwalentność świadczenia wskutek nie opłacania przez usługobiorcę w sposób trwały za pobraną wodę i odprowadzone ścieki, przedsiębiorstwu przysługuje prawo odstąpienia od umowy i wstrzymania dostaw wody. W tej sytuacji znajdzie zastosowanie przepis art. 491 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z ostrzeżeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Przedsiębiorstwo wodociągowe może także skorzystać z prawa odstąpienia od umowy bez wyznaczenia dodatkowego terminu, ale tylko wówczas, gdy uprawnienie do odstąpienia od umowy wzajemnej zostało zastrzeżone na wypadek niewykonania zobowiązania w terminie ściśle określonym (art. 492 k.c.).

W niniejszej sprawie, nie wystąpiła żadna z w/w przesłanek, która dałaby Uczestnikowi podstawę do zaprzestania dostawy wody dla Spółki.

Wnioskodawcy nie naruszyli również § 11 ust. 3 rozpatrywanej umowy, w którym ŚWPIK szczegółowo określiło, w jakich przypadkach może rozwiązać umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia.

Bezsporne jest więc, iż wypowiedzenie przedmiotowej umowy dokonane zostało bez istotnego powodu, bez żadnego uzasadnienia prawnego i ekonomicznego. Dla Uczestnika postępowania, wystarczającym zezwoleniem na skuteczne wypowiedzenie, świadczącym jednocześnie o działaniu w majestacie prawa jest § 11 pkt 2 przedmiotowej umowy - będący podstawą prawną jej wypowiedzenia - który stanowi : „Rozwiązanie umowy lub zmiana jej treści przez każdą ze stron może nastąpić na piśmie z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia”. Powoływanie się przez Uczestnika, w trakcie postępowania administracyjnego na § 2 pkt 1 rozpatrywanej umowy, nie może - zdaniem organu antymonopolowego - stanowić podstawy jej wypowiedzenia, bowiem „Dostarczanie wody do nieruchomości usługobiorcy zgodnie z warunkami technicznymi przyłączenia na zasadach i jakości określonych w obowiązujących przepisach” stanowiące treść w/w § 2 pkt 1 należy do obowiązków usługodawcy, a więc Przedsiębiorstwa. Zatem to do obowiązków Uczestnika należało zbadanie, czy istnieją warunki techniczne dostarczania wody. Usługobiorca (Spółka) wypełniał wszystkie zobowiązania wynikające z treści w/w umowy, natomiast bezwarunkowe zawarcie przedmiotowej umowy przez Przedsiębiorstwo na czas nieokreślony (zamiast na czas określony), będące następstwem pomyłki Uczestnika - do której sam się przyznał w trakcie postępowania - nie może obciążać Wnioskodawców, zwłaszcza w sytuacji, gdy jedna ze stron umowy (Uczestnik) posiada pozycję dominującą, a w tym przypadku nawet monopolistyczną. Na takim rynku bowiem, strona słabsza nie rozwiąże swojego problemu dostawy wody w sposób właściwy dla rynku konkurencyjnego. Dominant zatem przy zmianie warunków umowy lub jej wypowiedzeniu, musi ze szczególną uwagą dokonać powyższych zmian według kryterium uwzględnienia interesów strony słabszej (Spółki), a zwłaszcza nie może przerzucać wyłącznie na Wnioskodawców wszystkich kosztów związanych z ewentualną budową nowego przyłącza wodociągowego. W rozpatrywanej sprawie zachowanie Uczestnika jest typowym zachowaniem podmiotu, który nie bierze pod uwagę interesów słabszego kontrahenta, realizując wyłącznie swoje partykularne cele. Bezprawne wykorzystanie możliwości wypowiedzenia umowy, świadczy o nadużyciu przez Przedsiębiorstwo władzy ekonomicznej na lokalnym rynku dostaw wody, zwłaszcza, iż w przypadku wypowiedzenia przez Uczestnika przedmiotowej umowy po raz pierwszy - w dniu 18.10. 2000 r. - nie został nawet zachowany trzymiesięczny okres wypowiedzenia, ponieważ zamierzano odciąć dopływ wody do posesji Wnioskodawców, przy ul. Krętej 5 już w dniu 30.10.2000 r., a więc już po upływie 12 dni od momentu wypowiedzenia umowy. Należy również zaakcentować, iż przez prawie dwa lata od momentu podpisania

przedmiotowej umowy (17 listopada 1998 r.), woda była dostarczana Spółce istniejącym przyłączem i Przedsiębiorstwo nie sygnalizowało w tym okresie jakichkolwiek nieprawidłowości, a jednocześnie ze strony Wnioskodawców nie wystąpiły w tym okresie, żadne przesłanki mogące stanowić podstawę do wypowiedzenia umowy i wstrzymania dostaw wody. Jednocześnie należy zauważyć, że w chwili zawierania umowy Przedsiębiorstwo nie podnosiło, iż nie spełnione są jakiegokolwiek warunki techniczne i nie uzależniło skuteczności umowy od spełnienia przez Spółkę powyższych warunków. Jeżeli natomiast Uczestnik uważał, iż Wnioskodawcy nie spełnili warunków technicznych przyłączenia określonych w piśmie z dnia 12 października 1998 r., nie musiał zawierać z Wnioskodawcami przedmiotowej umowy bezwarunkowo i na czas nieokreślony.

Nie ulega wątpliwości, że Przedsiębiorstwo odmawiając dostawy wody Wnioskodawcom, nadużywa swojej pozycji dominującej uniemożliwiając Spółce możliwość wykonywania jej zadań gospodarczych.

Reasumując, zdaniem organu antymonopolowego, **została spełniona druga przesłanka analizowanego przepisu, tj. nadużywanie pozycji dominującej na rynku poprzez odmowę sprzedaży lub skupu towarów dyskryminującą niektórych przedsiębiorców.**

3.5. Przechodząc do rozpatrywania trzeciej przesłanki tj. braku alternatywnych źródeł zaopatrzenia lub zbytu należy zauważyć, iż koniecznym elementem jej zaistnienia jest postawienie drugiej strony przed brakiem możliwości zaopatrzenia lub zbytu z alternatywnych źródeł. Taka sytuacja niewątpliwie ma miejsce wtedy, gdy na danym rynku, poza dyskryminującym przedsiębiorcą o pozycji dominującej (zwłaszcza monopolisty sieciowego) nie ma żadnej innej oferty zaopatrzenia. Za brak alternatywnego źródła uznaje się również sytuację, gdy oferty innych przedsiębiorców, z punktu widzenia interesów podmiotu poszkodowanego dyskryminującą odmową sprzedaży lub skupu, byłyby dla niego mniej korzystne (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 16 grudnia 1992 r., sygn. akt XVII Amr 26/92, Wokanda z 1993 r. Nr 6, także wyrok S.A. z dnia 27 marca 1996 r., sygn. akt XVII Amr. 71/95). W niniejszej sprawie Wnioskodawcy nie posiadają alternatywnego źródła zaopatrzenia w wodę, bowiem za takie źródło nie można uznać - wskazane przez uczestnika - ujęcie wody spółki PAFAL S.A., czy też zaspokojenie potrzeb zaopatrzeniowych we własnym zakresie np. poprzez inwestycję własną. Aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanego, musi ono **spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych** (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 31 maja 2000 r., sygn. akt XVII Ama 44/00). Za źródło takie, mogłaby być uznana jedynie oferta dostawy wody skierowana do Spółki porównywalna lub korzystniejsza od warunków umowy, dostawy wypowiedzianej przez dotychczasowego dostawcę-Przedsiębiorstwo (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 12 stycznia 2000 r., sygn. akt XVII Ama 93/99). Powyższych wymogów nie spełniają - poza obecnym - żadne inne źródła zaopatrzenia Spółki w wodę.

W konsekwencji, zdaniem organu antymonopolowego, **została spełniona trzecia przesłanka analizowanego przepisu ustawy antymonopolowej, tj. brak alternatywnego źródła zaopatrzenia lub zbytu.**

W świetle powyżej przedstawionych faktów Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że **zostały spełnione łącznie wszystkie wymagane przesłanki dla zakwalifikowania działań Świdnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Świdnicy, jako praktyki monopolistycznej określonej w art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy antymonopolowej.**

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy antymonopolowej Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów może nadać decyzji rygor natychmiastowej wykonalności. Na gruncie kodeksu postępowania administracyjnego decyzji od której służy odwołanie może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności w sytuacjach wskazanych w art. 108 § 1 kpa - m.in. ze względu na wyjątkowo ważny interes strony. Z uwagi na objęcie odrębną regulacją w ustawie antymonopolowej kwestii zaopatrzenia decyzji organu antymonopolowego w rygor natychmiastowej wykonalności orzecznictwo przyjmuje (postanowienie Sądu Antymonopolowego z dnia 21 stycznia 1994 r. sygn. akt XVII Amz 2/93), że art. 108 § 1 kpa ma odpowiednie zastosowanie do decyzji wydanych w trybie wspomnianej ustawy.

Zdaniem organu antymonopolowego, sytuacja Wnioskodawcy, któremu grozi od dnia 1 marca 2001 r. wstrzymanie dostaw wody, upoważnia do nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności. Przyjęcie odmiennego poglądu mogłoby doprowadzić do sytuacji, gdzie w toku trwającego wiele miesięcy postępowania międzyinstancyjnego Przedsiębiorstwo, stosując nadal nielegalne praktyki monopolistyczne polegające na odmowie dostawy wody, uniemożliwi Wnioskodawcom prowadzenie działalności gospodarczej, narażając ich na znaczne straty. W tej sytuacji ochrona związana z naruszeniem ustawy antymonopolowej miałaby charakter czysto iluzoryczny.

O kosztach postępowania orzeczono mając na uwadze przepis art. 98 kpc. oraz § 3.1 w związku z § 20 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 1997 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. Nr 154, poz. 1013 z późn. zm.). Kwota 1 000 zł. w ocenie Urzędu odpowiada nakładowi pracy pełnomocnika i stopniu zawiłości prowadzonego sporu.

Mając powyższe na uwadze organ antymonopolowy orzekł jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji służy stronie odwołanie do Sądu Antymonopolowego, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura UOKiK we Wrocławiu, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

Na postanowienie rozstrzygające o kosztach (pkt III decyzji) służy zażalenie do Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura UOKiK we Wrocławiu w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Z up. Prezesa UOKiK
Dyrektor Delegatury UOKiK we Wrocławiu
Zbigniew Jurczyk

Otrzymują:

1. Pan Prezes
Świdnickiego Przedsiębiorstwa
Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
ul. Wrocławska 10
58 - 100 Świdnica

2. Pan
Artur Mastalerz
Kancelaria Radcy Prawnego
Artura Mastalerza
ul. Trybunalska 9/2
58 - 100 Świdnica